

Implementarea prevederilor Codului Audiovizualului prin prisma analizei conținutului programelor de actualități „Median-info” și „Mesager” ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”

Perioada: 30 iunie – 6 iulie 2008

Au fost supuse analizei **7 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **156 știri și subiecte radiofonice** și **14 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **193 știri și subiecte tv (Radio Moldova: intervalul orele 12.00 – 13.00 (12.00-12.30 în week-end); TV M 1: orele 19.00; 21.00.)**

În scopul determinării modului în care programele de știri și de actualități, selectate pentru monitorizare, corespund prevederilor legale și deontologice, echipa de experți a urmărit:

1. indici cantitativi:

- numărul știrilor și subiectelor (pentru a putea urmări evoluțiile sau involuțiile în realizarea edițiilor de actualități);
- tematica (dacă e actuală și importantă; actualitatea este determinată de numărul consumatorilor interesați de tema abordată; importanța este determinată de numărul consumatorilor afectați direct de evenimentul, situația, întâmplarea etc, despre care li se comunică);
- geografia (dacă îndreptățește aria de acoperire teritorială a radiodifuzorului);
- durata (dacă este în concordanță cu actualitatea și importanța temei);
- protagoniștii (dacă favorizează echilibrul social-politic și dacă favorizează libera formare a opiniei consumatorului);
- genurile jurnalistice (grad de prezență și dacă sunt respectate regulile de scriere într-un gen ori altul);

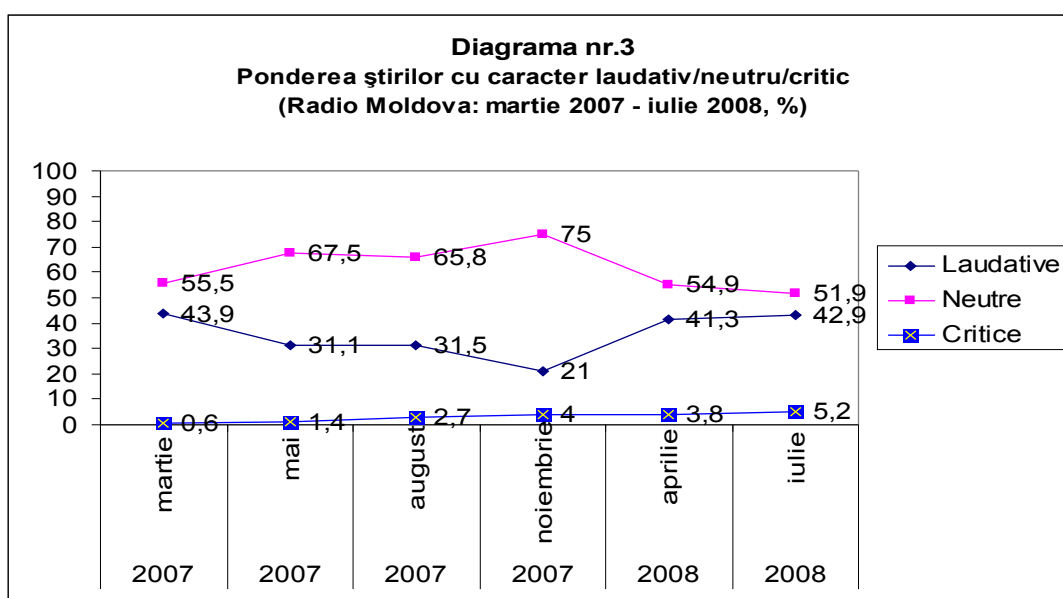
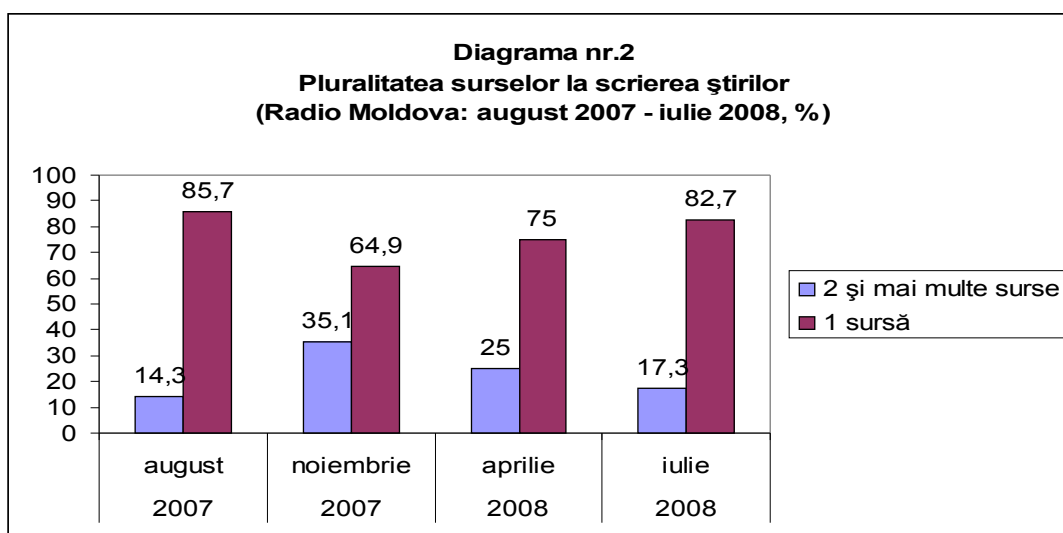
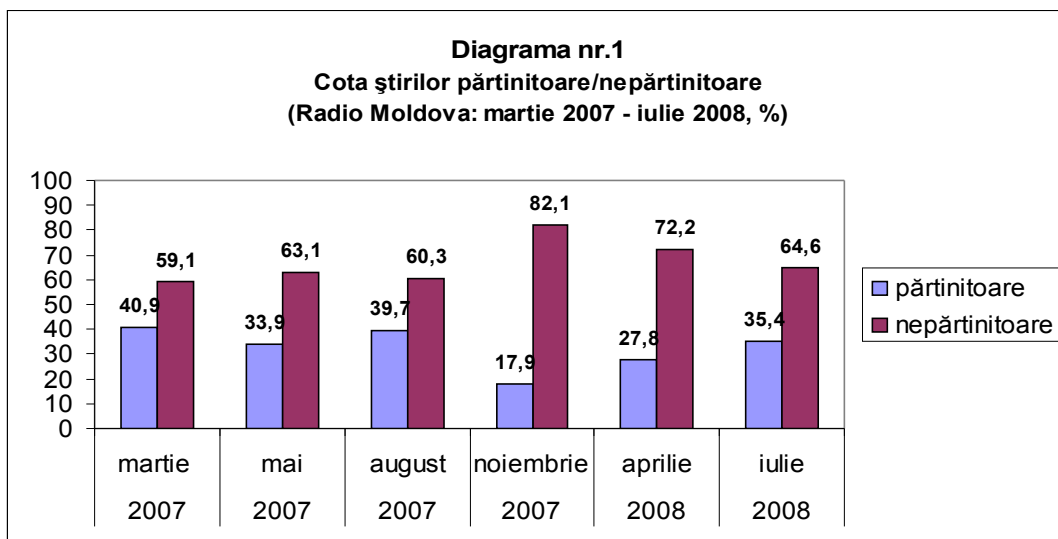
2. indici calitativi:

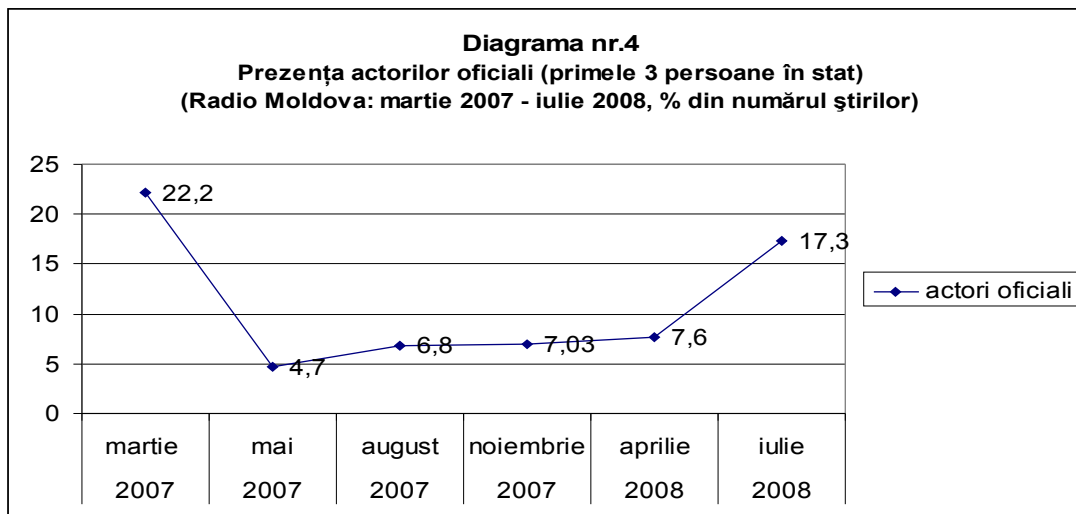
- poziția ziaristului (părtinitoare/nepărtinitoare; regula generală: ziaristul oferă fapte, consumatorul trage concluzii; Excepții: ziaristul poate expune propriile opinii, dar își alege genul care îi permite acest lucru – comentariul, de exemplu);
- numărul surselor (dacă există mai multe surse de informare și dacă ele sunt independente una de alta. Trimiterea la surse conferă credibilitate și complexitate materialului);
- abordarea subiectelor tematice (gradul de profesionalism care indică profunzimea reflectării temei);
- caracterul și tonalitatea materialului (laudativ/neutru/critic; dacă favorizează pe cineva știrea sau subiectul; regula generală: misiunea ziaristului nu este să promoveze ceva ori pe cineva, nu este să dea aprecieri, ci să furnizeze informație suficientă pentru a-i da posibilitate consumatorului să facă aprecieri);
- ordinea știrilor și subiectelor în ediție (regula generală: cu cât știrea este mai importantă, cu atât este comunicată mai repede – principiul piramidei inversate. Aceasta economisește timpul consumatorului și demonstrează respectul ziaristului pentru el).

Constatări (radio):

- din 156 știri și subiecte monitorizate, 55 sunt părtinitoare, iar 101 – nepărtinitoare;
- din numărul total de știri 67 au caracter laudativ, 81 – neutru, iar 8 – critic;
- numărul știrilor și subiectelor în care protagoniști sunt primele 3 persoane în stat este de 27;
- în perioada monitorizată 52 de știri și subiecte au vizat 19 raioane și orașe în afară de Chișinău. Cele mai multe subiecte – cinci, s-au referit la evenimente din raionul Cahul, iar câte patru subiecte au fost din raioanele Căușeni, Drochia, Florești, Soroca, Strășeni;
- au fost atestate 8 subiecte de problemă (critice);
- 129 din numărul știrilor și subiectelor monitorizate sunt realizate în baza unei singure surse de informare;

Schematic și în plan comparativ, rezultatele monitorizării sunt reflectate în diagramele alăturate:

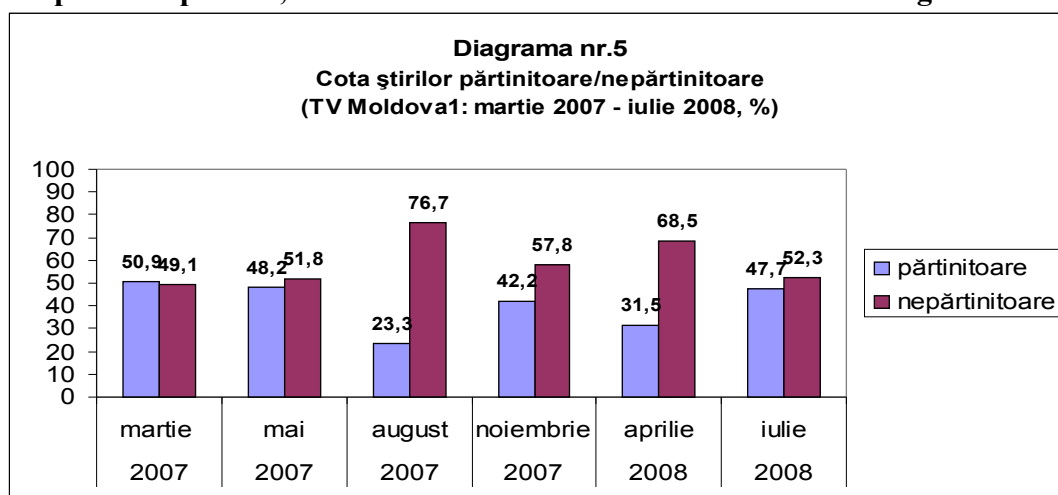
Comentariu:

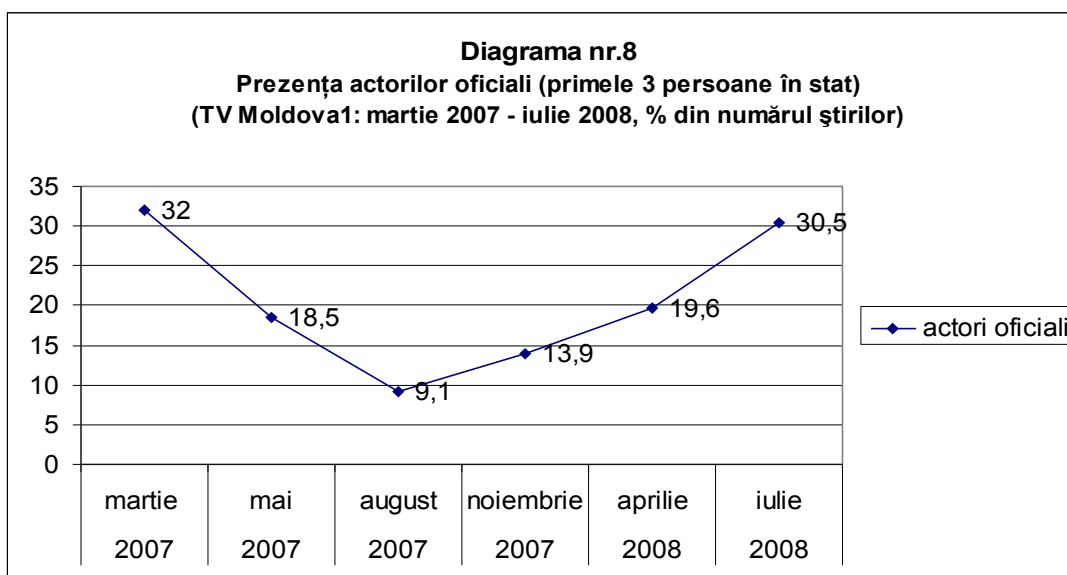
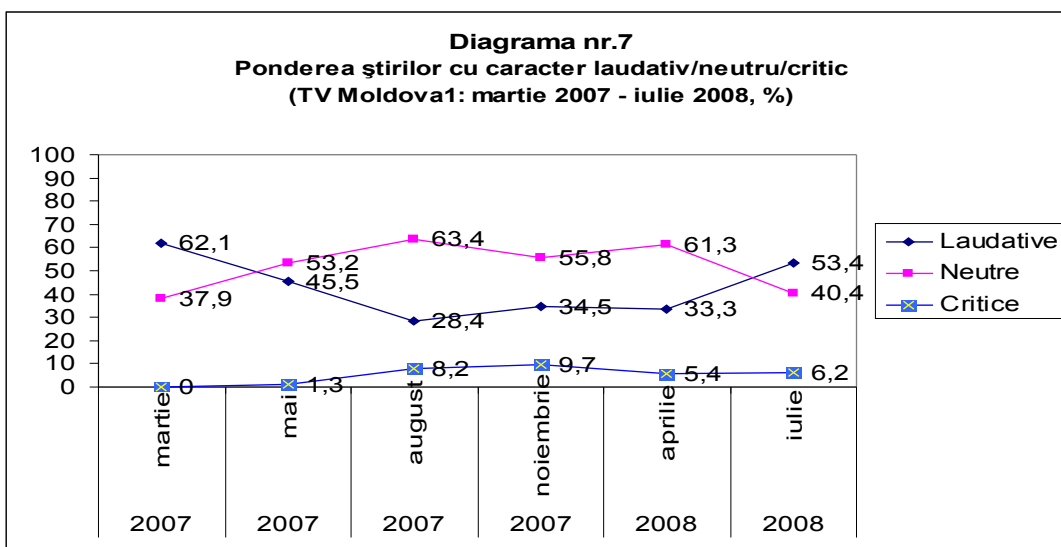
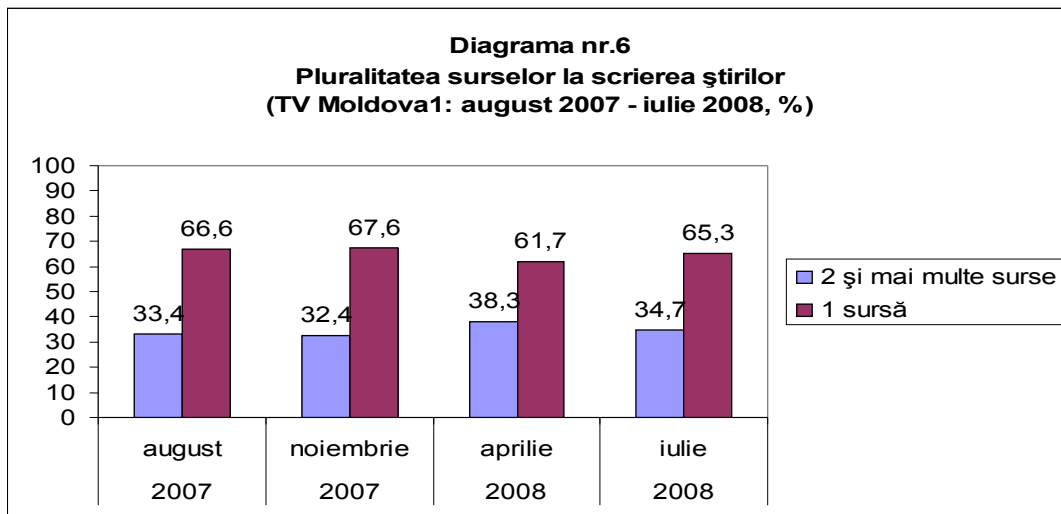
Rezultatele ultimei monitorizări demonstrează că a crescut considerabil cota știrilor părtinitoare în comparație cu ultimele monitorizări, aceasta apropiindu-se de indicii constatați de monitori în luna martie 2007 când compania "Teleradio-Moldova" se afla în perioada incipientă de reformare. A sporit proporția știrilor și subiectelor cu caracter laudativ în buletinele monitorizate, procentul acestora ajungând la peste 50 la sută. Se menține procentul înalt al informațiilor difuzate dintr-o singură sursă (82,7%). De asemenea, a crescut considerabil cota subiectelor informative în care actorii principali sunt primele 3 persoane în stat. Deși a crescut comparativ cu precedentele monitorizări, rămâne neînsemnată cota materialelor critice în programele de actualități monitorizate (5,2% din numărul total).

Constatări (tv):

- din 193 de știri și subiecte monitorizate, 92 sunt părtinitoare, iar 101 – nepărtinitoare;
- din numărul total de știri 103 au caracter laudativ, 78 – neutru, iar 12 – critic;
- numărul știrilor și subiectelor în care protagoniști sunt primele 3 persoane în stat este de 59;
- în perioada monitorizată 46 de știri și subiecte au vizat 15 raioane și orașe în afară de Chișinău. Cele mai multe subiecte – 8, s-au referit la evenimente din autonomia găgăuză (Comrat, Ceadâr-Lunga) după care urmează raionul Orhei (șapte subiecte), raionul Glodeni (cinci subiecte), orașul Bălți și raionul Soroca (câte patru);
- au fost atestate 12 subiecte de problemă (critice);
- 126 din numărul știrilor și subiectelor sunt realizate în baza unei singure surse de informare;

Schematic și în plan comparativ, rezultatele monitorizării sunt reflectate în diagramele alăturate:

Comentariu:

Rezultatele ultimei monitorizări demonstrează că a crescut cota știrilor părtinitoare în comparație cu ultimele monitorizări, aceasta apropiindu-se de indicii constatați de monitori în lunile martie și mai 2007 când compania "Teleradio-Moldova" se afla în perioada incipientă de reformare. A sporit proporția știrilor și

subiectelor cu caracter laudativ în buletinele monitorizate, procentul acestora depășind 50 la sută. Se menține procentul relativ înalt al informațiilor difuzate dintr-o singură sursă (65,3%). De asemenea, a crescut considerabil în comparație cu ultimele monitorizări cota subiectelor informative în care actorii principali sunt primele 3 persoane în stat. Cota materialelor critice în programele de actualități monitorizate este în continuare neînsemnată (6,2% din numărul total).

Concluzii:

- Rezultatele monitorizării selective a programelor de știri și actualități relevă faptul că IPNA Compania „Teleradio-Moldova” stagnează în procesul de raliere la standardele profesionale, dictate de Codul audiovizualului și de normele deontologice;
- Publicul este informat preponderent dintr-o singură sursă (de regulă oficială) fiind încălcat principiul echidistanței, peste 40 la sută din știri și subiecte au un caracter părtinitor, iar jumătate dintre acestea poartă un caracter laudativ, fiind încălcat principiul imparțialității în oglindirea evenimentelor;
- Actorilor principali (Președintele Republicii, Președintele Parlamentului și Primul Ministru) le-au fost oferite între 17,3% (la radio) și 30,5% (la TV) din numărul știrilor și subiectelor monitorizate;
- În știrile și subiectele monitorizate nu au fost difuzate opiniile opoziției parlamentare și extraparlamentare;
- Cota materialelor critice, de problemă, sau de investigații rămâne insignifiantă;
- S-a extins aria geografică (din orașele, raioanele și localitățile republicii) a știrilor și subiectelor atât la radio cât și la televiziune;

Recomandări:

Ținem să amintim companiei "Teleradio-Moldova" prevederile Codului audiovizualului care stipulează că: *„în spiritul respectării libertăților și a drepturilor fundamentale ale omului, prin transmisia și retransmisia serviciilor de programe se realizează și se asigură pluralismul politic și social..”,* și că potrivit Codului una din atribuțiile radiodifuzorului public este: *„elaborarea, producerea, difuzarea emisiunilor radiofonice și televizate despre realitățile sociale, politice și economice interne și internaționale,... menite să asigure informarea corectă, imparțială, echidistantă a consumatorilor, respectând echilibrul politic, libertatea de exprimare, de creație și de convingeri”.*

În acest context, luând în considerare rezultatele monitorizării curente și comparându-le cu datele precedentelor monitorizări, echipa de monitori recomandă ca Departamentele Actualități ale Radio Moldova și TV Moldova 1:

- să-și reconsidere politica editorială în conformitate cu prevederile legislative și normele deontologice și să asigure prezentarea actorilor politici într-o proporție echilibrată;
- să asigure o mai largă diversitate a problemelor sociale, cuprinzând și situațiile conflictuale din societate (este absurd și incredibil să lipsească subiectele de problemă în emisie, dacă se știe cu siguranță că în realitate ele sunt din abundență);
- să elimine confuzia dintre un program de știri și unul de analiză politică (cazul „Rezonans”) cu precizarea că și programele analitice, de opinii, trebuie să respecte prevederile legale și normele deontologice și să asigure echilibrul politic, să se întemeieze pe imparțialitate și echidistanță;
- să abandoneze categoric practica informării publicului dintr-o singură sursă, asigurând cetățenilor un spectru mai larg de opinii diferite și verificate din surse independente una de alta.

Recomandăm CO al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” să monitorizeze sistematic programele de actualități radio/tv și să facă publice rezultatele monitorizărilor interne.